

Posudek oponenta na diplomovou práci Hany ŽABOVÉ, zpracovanou a předloženou na téma: „Postavení a ústavní pravomoci prezidenta republiky ve vztahu k soudní moci.“ (prosinec 2006)

Diplomantka si pro svoji písemnou práci zvolila nepochybně velmi aktuální ústavněprávní téma. Postavení prezidenta republiky ve vztahu k soudní moci se v posledních několika letech dostalo do zvýšené pozornosti právní teorie i praxe, odrazilo se v několika rozhodnutích Ústavního soudu a bylo sledováno médii i širší veřejností. Je proto žádoucí se tomuto tématu věnovat i na úrovni diplomových prací. Je rozhodně kladem posuzované práce H. Žabové, že téma udržela v právní, resp. ústavně právní rovině, že nesklouzla do žurnalistického popisu medializovaných kauz posledního období. Obsah práce odpovídá jejímu názvu, je i proporčně vyvážený.

Diplomantka vypracovala a předložila práci na téma uvedené v záhlaví tohoto posudku v celkovém rozsahu 97 stran (88 strana vlastního textu).

Práce je logicky členěna - vedle úvodu a závěru - do pěti tématických kapitol, s výjimkou kapitoly první dále vnitřně členěných. Členění práce je logické, přesto si myslím, že členění jednotlivých kapitol, resp. jejich částí, mohlo být bohatší, že pro větší přehlednost mohl být text více "rozlámán" mezititulky (8 i více stránkový text jedné části působí "slitě", "přetíženě" až nepřehledně).

První kapitola (str. 9 až 11), věnovaná systému dělby moci, je obecným uvedením do problematiky. Ve druhé kapitole (str. 11 až 31) diplomantka podává informaci o moci soudní - jejím postavení v ústavním systému ČR, o soustavě soudů a správě soudů a moci soudní. Rozsah i obsah této části je přiměřený vzhledem k celkovému zaměření práce, moc soudní by jinak bylo téma na samostatnou diplomovou práci. Třetí kapitola (str. 31 až 50) je věnována prezidentu republiky jako hlavě státu a jako orgánu moci výkonné. V této kapitole si autorka všímá postavení prezidenta republiky v ústavním systému ČR, prezidenta jako součásti moci výkonné a jeho vztahu k vládě, historii prezidentského úřadu u nás a prvorepublikových tradic v současném ústavním pořádku a uvažuje o posilování postavení prezidenta republiky. I tato kapitola si všímá postavení prezidenta republiky ve vztahu (byť širším) k tématu práce, není (a ani nemá být) vyčerpáním všech ústavních aspektů úpravy prezidenta republiky. Pokud by však někde mohla být práce zkrácena, byla by zřejmě právě tato kapitola. I téma prezident republiky jako hlava státu a jako orgán moci výkonné by dalo na samostatnou diplomovou práci. Čtvrtá kapitola práce (str. 50 až 70) poukazuje na postavení prezidenta republiky a jeho kompetence ve vztahu k moci soudní - dle ústavní a zákonné úpravy včetně časových proměn a poukazuje na pravomoc prezidenta republiky v rozhodování o vině a trestu za trestné činy. Zde by bylo zřejmě vhodnější nazvat tuto část např. "pravomoc prezidenta republiky udílet milost a amnestii", protože prezident republiky nemůže rozhodovat o vině a trestu za trestné činy. Pátá kapitola (str. 70 až 88) je věnována jmenovacím pravomocem prezidenta republiky ve vztahu k soudní moci - pravomoci jmenovat soudce a pravomoci jmenovat a odvolávat funkcionáře soudů. Závěr (str. 88 až 92) obsahuje shrnující úvahy.

Práce je "postavena" zejména na pozitivní právní úpravě, judikatuře Ústavního soudu ČR a na názorech právních teoretiků. Ocenit je třeba autorčin vyrovnaný přístup a její vlastní zdůvodněné názory a hodnocení, jež v textu práce prezentuje. Práce tak není jen pouhým popisem faktů a „hotových pravd“ či parafrázováním právních norem, ale je do určité míry polemickou studií na dané téma. Naopak vytknout je třeba autorce někdy příliš doktrinální přístup k některým sporným otázkám, vztahujícím se k tématu. V práci někdy postrádám širší spektrum názorů. Např. k návrhu na zrušení rozhodnutí prezidenta republiky o odvolání předsedkyně Nejvyššího soudu ČR bylo jistě více stanovisek, Ústavní soud své rozhodnutí (se kterým se osobně neztotožňuji) odůvodnil.

Pokud by autorka chtěla do budoucna dané téma dále rozpracovávat, doporučuji ji využít k argumentaci alespoň některých problémů zahraniční úpravu, resp. literaturu.

Práce neobsahuje závažnější věcnou chybu nebo výraznější opomenutí, i když stylistické nepřesnosti se v práci vyskytují (např. na str. 59: "jako relikv z monarchistické doby bylo právo milosti obsaženo v čl. 13 základního zákona státního č. 144 ř. z. z 21. 12. 1867...." - v r. 1867 ale byla monarchie realitou, nemohlo jít proto o relikv; rovněž tvrzení na str. 68: "Ústava stejně jako obyčejné zákony byla mnohokrát měněna a doplňována, a to i v otázce postavení prezidenta republiky" není co do změn Ústavy v úpravě prezidenta republiky přesné, byť je to v dalším textu vysvětleno).

Práce vyčerpávajícím způsobem podává obraz o vztahu prezidenta republiky k moci soudní v současné ČR (s historickými exkurzami do prvorepublikové úpravy) včetně poukazů na problémy, které v tomto vztahu jsou, resp. které vyplynuly v posledním období. Diplomantka tak prokázala nejen schopnost shromáždit, utřídit a do nové studie zpracovat právní dokumenty, ale prokázala i, že se orientuje v současném aktuálním dění ve zpracovávané problematice.

Práce je napsána s odpovídající kulturou jazyka i písemného projevu (špatně uvedené křestní jméno prof. Gerlocha na str. 37 a str. 95 je chybou výjimečnou), nadstandardní je i poznámkový aparát. Rozsahem odpovídající seznam literatury mohl být rozčleněn na seznam teoretických prací (monografií a článků) a na seznam právních předpisů a soudních rozhodnutí. Autoři monografií a článků měli být řazeni abecedně.

Předložená diplomová práce Hany Žabové rozhodně splňuje kritéria na podobný druh prací kladených, proto ji **doporučuji k ústní obhajobě**. Při ní by se autorka mohla pokusit zformulovat případné závěry de constitutione ferenda vztahující se ke zpracovávanému tématu.

Celkové hodnocení H. Žabové je odvislé od průběhu ústní obhajoby; předložená práce je svým zpracováním prací nadstandardní.

Praha, leden 2007

JUDr. Jiří Hřebejk,
oponent